

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

3

Економічної теорії

На тему:

«Фактори економічного зростання України»

Студентки II курсу МЕНМФ-21 групи

Матлаги Тетяни Сергіївної

Науковий керівник:

Гайда Ю.І.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль – 2017

ПЛАН

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Сутність, типи та фактори економічного зростання

РОЗДІЛ 2. Аналіз динаміки економічного зростання в Україні

РОЗДІЛ 3. Проблеми економічного зростання в Україні та шляхи їх вирішення

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Сутність, типи та фактори економічного зростання.....	6
РОЗДІЛ 2. Аналіз динаміки економічного зростання в Україні	15
РОЗДІЛ 3. Проблеми економічного зростання в Україні та шляхи їх вирішення	18
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Початок ХХІ століття відзначився бурхливим економічним розвитком. Кожна країна в силу своїх можливостей намагається досягти найвищого рівня соціального, культурного, а головне економічного розвитку. Економічне зростання країни являє собою основний показник її розвитку і добробуту. За допомогою динаміки економічного зростання країни можна зробити висновок про розвиток національної економіки, про вирішення її соціально-економічних проблем .

В країнах, які розвиваються, наявність економічного зростання є необхідною умовою для розбудови та відродження держави загалом. Для досягнення високого рівня економічного розвитку основним завданням макроекономічної політики країни має бути вирішення проблеми збалансованого та довгострокового економічного зростання. Економічне зростання досі залишається актуальною проблемою навіть для розвинутих країн.

Проблеми економічного зростання знайшли відображення в працях відомих зарубіжних науковців, зокрема: А. Пороховського, Д. Хікса, Е. Денісона, Е. Хансена, Є. Домара, І. Свеннісона, Р. Солоу, Р. Харрода, С. Кузнеця, Я. Тінбергена та інші. Проблемою економічного зростання України займається багато і вітчизняних вчених. Геєць В. М. у своїй роботі «Нестабільність та економічне зростання» досліджує економічне зростання як процес, якому властива нестабільність, яка являється генератором зміни співвідношень між попитом та пропозицією на ринку.

Метою курсової роботи є визначення факторів економічного зростання в Україні.

Основними завданнями, які впливають з мети курсової роботи є:

- з'ясування сутності економічного зростання та основних його факторів;
- дослідження основних показників економічного зростання в Україні;
- визначення ролі держави у регулюванні економічним зростанням;
- аналіз основних проблем економічного зростання в Україні та шляхів їх вирішення.

Об'єктом дослідження даної роботи є економічне зростання.

Предметом дослідження виступає економічне зростання в Україні, його особливості та проблеми, які виникають на шляху стабільного економічного розвитку держави.

При написанні даної курсової роботи були використанні закони і нормативні акти, матеріали періодичних видань, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, монографії з обраної проблематики, статистичні данні, а також Інтернет-ресурси.

В процесі дослідження використовувались загальнонаукові методи такі як : діалектичний, історичний та логічний (при узагальненні теоретичних і методичних засад економічного зростання), метод моделювання та порівняння, індукція, аналіз, синтез та інші.

Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, а також списку використаних джерел. Основний текст роботи займає 17 сторінок. Загальний обсяг роботи складає 25 сторінок. В роботі є 7 рисунків, 2 таблиці. Список використаних джерел нараховує 24 найменування.

РОЗДІЛ 1

Сутність, типи та фактори економічного зростання

Початком вивчення сутності та проблем економічного розвитку й економічного зростання вважають XVII ст. Першими, хто дослідили питання про економічне зростання, були представниками меркантилізму А. Сміт і Т. Мальтус. Вони виокремили землю як найбільш важливий фактор економічного зростання, а більш предметно проблему економічного зростання висвітлив фізіократ Ф. Кене. На думку Дж. Мілля, економічне зростання можна визначити як приріст багатства, яке окреслене кількістю наявних факторів виробництва та їхньою продуктивністю.

На основі всіх історичних пояснень сутності економічного зростання сформувалось сучасне визначення терміну «економічне зростання».

Економічним зростанням називають збільшенням обсягів реального ВВП в одному періоді в порівнянні з іншим. Економічне зростання являє собою спроможність економіки до реалізації своїх виробничих можливостей. Сутність економічного зростання полягає у розширеному відтворенні тих самих товарів та послуг з використанням незмінної технології. Головною метою є збільшення обсягів благ, які сприяють покращенню життя населення, створенню стабільної соціально-політичної ситуації, підвищенню міжнародного авторитету [7, с. 470].

Економічне зростання класифікують за двома головними ознаками (рис. 1.1). За темпами економічне зростання поділяють на високе і низьке. Досвід у світі показує, що нормальними темпами зростання є річні темпи, які коливаються на рівні 3-5%. Економічне зростання розділяють на такі типи: інтенсивний та екстенсивний.

Рис. 1.1. Класифікація економічного зростання

Екстенсивний тип економічного зростання зберігається за рахунок збільшення обсягів діючих факторів виробництва (землі, праці і капіталу). Коли суспільство має в наявності вільні невикористані ресурси, воно може нарощувати виробництво товарів і послуг екстенсивним шляхом.

Існує версія за якою , екстенсивний економічний ріст можливий тільки в тих країнах, котрі можуть собі дозволити розвиватися в певних рамках : володіють достатньою кількістю природних ресурсів, кадровим потенціалом. Японія і Південна Корея, а вже тим більше Сінгапур, є прикладом екстенсивної концепції.

Інтенсивний тип економічного зростання характеризується розширенням виробництва на основі раціонального використання всього виробничого потенціалу, а також збільшенням вироблених благ за рахунок зростання продуктивності праці на технічній базі, що удосконалюється. У даному випадку у суспільства є можливість поряд зі збільшенням кількості та якості вироблених благ одночасно вирішувати різноманітні задачі та забезпечити ріст добробуту членів суспільства, створити матеріальну основу в подальшому розвитку виробництва, вкладати більше засобів в розвиток культури та науки, в охорону навколишнього середовища, підтримувати на відповідному рівні обороноздатність країни.

Основні риси екстенсивного типу економічного зростання є:

- якісне вдосконалення факторів виробництва;
- підвищення кваліфікації найманих робітників;
- режим економії;
- науково-технічний прогрес;
- вдосконалення технологій та організації праці;
- підвищення якості виробленої продукції;
- постійний розвиток [6, с. 332].

Факторами економічного зростання вважають, явища та процеси, котрі впливають на обсяги виробництва і якість продукції. Існує декілька підходів до класифікації факторів впливу на економічне зростання. Загалом за способом впливу ці фактори можна розподілити на прямі (рис. 1.2) і непрямі (рис. 1.3).

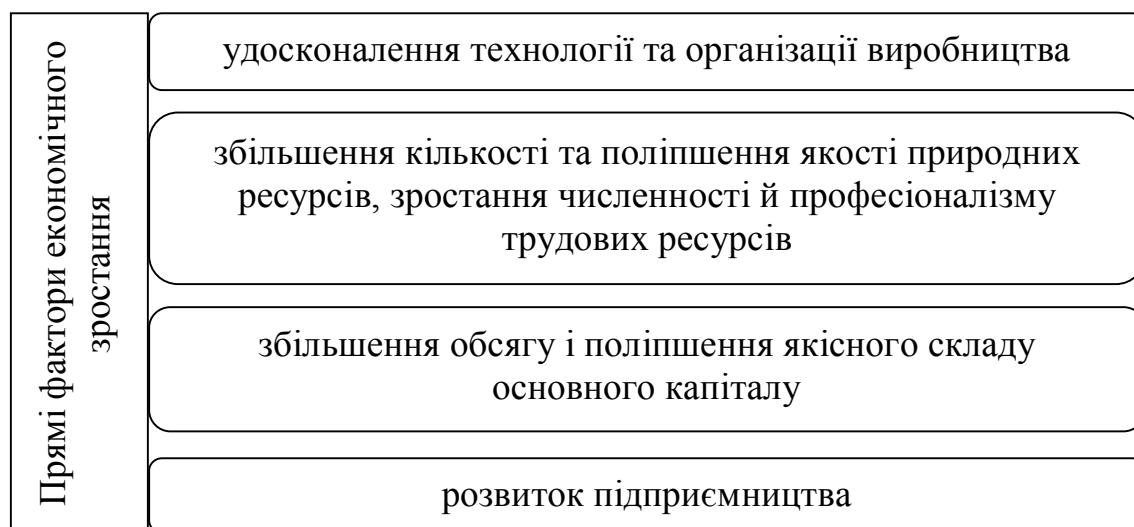

Рис. 1.2. Прямі фактори економічного зростання

Як показано на рис. 1.2. виділяють чотири основні прямі фактори економічного зростання. Особливість прямих факторів це те, що вони прямо впливають на економічний ріст.

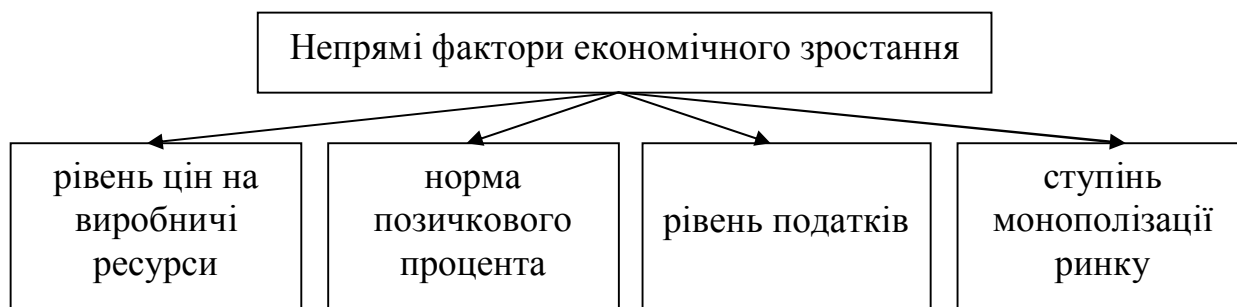

Рис. 1.3. Непрямі фактори економічного зростання

Як показано на рис. 1.3. до непрямих факторів економічного зростання відносять: рівень цін на виробничі ресурси; норма позичкового процента та ступінь монополізації ринку. Характерною особливістю непрямих факторів економічного зростання є те, що вони можуть впливати на можливість реалізації потенціалу прямих факторів.

Макроекономічні фактори економічного зростання поділяють на такі три основні групи: фактори попиту, фактори пропозиції та фактори розподілу.

Фактори пропозиції включають в себе :

- якість і кількість природних та трудових ресурсів;
- обсяг основного капіталу тобто основні фонди;
- новітні технології ;

Саме ці фактори показують спроможність до економічного росту. Також слід розділяти здатність до зростання і реальне зростання по суті, для чого важливим є розуміння таких факторів як фактори попиту та фактори розподілу.

Фактори попиту виражаються через макроекономічне середовище, котре здатне забезпечувати певний рівень сукупних видатків, за яким повною мірою використовуються наявні ресурси.

До чинників розподілу відносять сам розподіл природних, трудових та фінансових ресурсів країни. Цей розподіл потрібно організовувати так, щоб більше сприяти приросту продукції, покращенню якості та удосконаленню виробництва.

Існують й інші фактори, які можуть впливати на економічний ріст країни, але вони не є досить важливими. До них, передовсім, належать соціокультурні та інституційні фактори.

Уявлення про взаємодію всіх факторів може показати крива виробничих можливостей (рис. 1.4), в якій можна побачити найбільшу кількість варіантів продукції, яка може бути вироблена при даній кількості та якості природних, трудових ресурсів та основного капіталу на основі технологічного потенціалу.

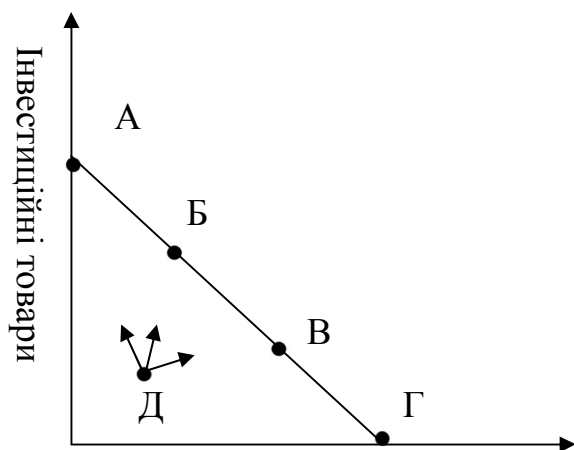

Рис. 1.4. Крива виробничих можливостей

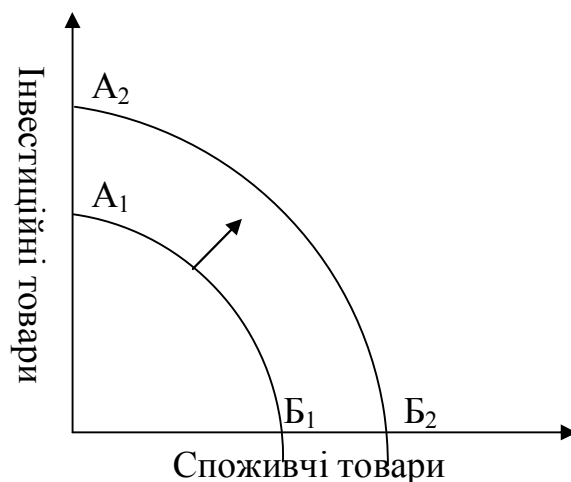

Рис. 1.5. Економічне зростання та крива виробничих можливостей

Як показано на рис. 1.4. побудова кривої виробничих можливостей визначається тим фактом, що обмеженість ресурсів суспільства обмежує і загальний обсяг виробництва. Будь-яка точка на кривій виробничих можливостей свідчить про те, що в економіці задіяні всі ресурси, тобто економіка досягла своїх потенційних значень. За допомогою кривої виробничих можливостей можна проаналізувати поточний стан економіки та сформулювати стратегічні аспекти економічної політики. Але можливість економіки повністю втілити свій виробничий потенціал зводиться до факторів попиту і пропозиції. Тобто крива реальної економічної діяльності буде знаходитися всередині площі, обмеженої кривою виробничих можливостей.

На рис. 1.5. показане економічне зростання, яке відбиває можливості досягнення економікою потенційних обсягів виробництва, однак не гарантує того, що економіка дійсно здатна функціонувати в такому режимі. Економіка може не зуміти реалізувати свої нові можливості [21, с. 101].

Усі зміни, які відбуваються в економіці за рахунок впливу вище названих факторів, можна відобразити за допомогою таких показників економічного зростання:

- збільшення загального обсягу реального ВВП за певний період часу (за рік), у грошових показниках;
- збільшення реального ВВП на душу населення;
- збільшення протягом певного періоду часу реального ВВП з розрахунку на одного зайнятого;
- рівень якості життя населення.

Отже, економічним зростанням називають основний показник розвитку і добробуту будь-якої країни, який можна окреслити як кількісне збільшення та якісне вдосконалення за певний період результатів виробництва з одночасним збільшенням його ефективності.

Державне регулювання економіки доповнює ринковий механізм, що в сукупності становить єдину систему макроекономічного регулювання господарської системи та підприємництва. На сучасному етапі розвитку для більшості країн характерне поєднання ринкових і державних методів регулювання економіки. Кожен з цих методів має свою сферу застосування і відповідає певним інтересам суб'єктів власності та господарювання. Світовий досвід свідчить насамперед про те, що без активної регулюючої ролі держави не може бути ефективною, соціально-орієнтованою ринковою економікою. Держава завжди виконувала класичні економічні функції, одна з яких виражається у законодавчому запровадженні системи нормативних актів, що регулюють діяльність суб'єктів ринку [11].

Зростання національної економіки зумовлене використанням державою різноманітних інструментів впливу на економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання в Україні здійснюється за допомогою інструментів фіскальної (бюджетно-податкової), грошово-кредитної, амортизаційної та інших напрямів державної економічної політики.

Критерії бюджетної політики по відношенню до економічного зростання:

- рівень накопичення бюджетного доходу загалом, особливо податків;
- обсяг і напрям видатків з бюджету;
- величина бюджетного дефіциту та швидкість зростання державного боргу;
- рівень монетаризації бюджетного дефіциту;
- ступінь виконання законодавчих актів і прирівняних до них нормативних документів щодо бюджету та ін. [15, с. 324].

Загалом, держава впливає на економічне зростання за рахунок таких інструментів фіскальної політики, як видатки і податки. Змінюючи державні видатки, держава впливає на сукупний попит і ВВП, а змінюючи систему оподаткування, держава впливає на сукупний попит і ВВП опосередковано – через наявний дохід приватної економіки, від якого безпосередньо залежить споживання.

Для характеристики впливу держави на економічне зростання країни за допомогою державних видатків проаналізуємо зміни обсягів загальних, сукупних видатків держави протягом певного періоду часу. Динаміка обсягу загальних державних видатків України протягом 2011-2016 років відображена на рис. 1.6

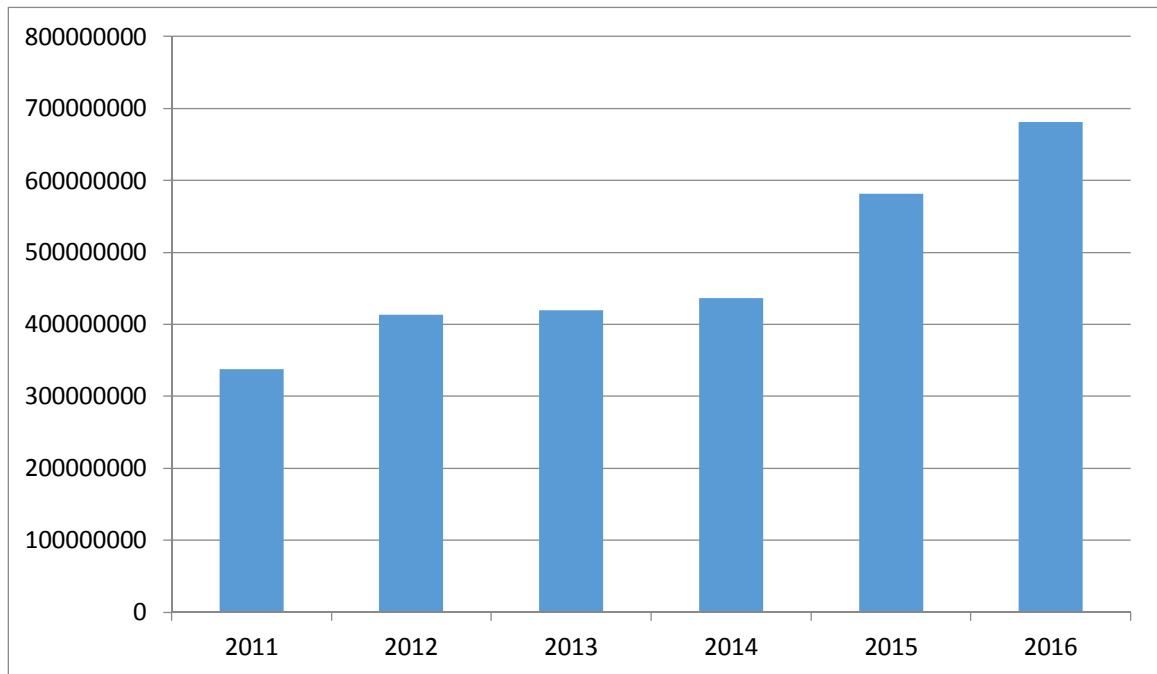

Рис. 1.6. Динаміка обсягу державних видатків України протягом 2011-2014 років, тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [2].

Як видно з рис. 1.6. держава здійснювала стимулюючу фіскальну політику, спрямовану на стимулювання виробництва збільшенням обсягу державних закупівель. Обсяг державних витрат у 2011 році становив 337561809 тис. грн. У наступному році державні витрати збільшилися на 76043507 тис. грн. і становили 413605316 тис. грн. У 2013 році обсяг державних видатків зріс на 6238518,9 тис. грн. порівняно з попереднім роком і становив 419843834,9 тис. грн. У 2014 році затверджений обсяг видатків держави складає 436762003,2 тис. грн. У 2015 видатки Державного бюджету України зросли до 581.760.845,2 тис. грн. У 2016 витрати збільшились на 99699913 тис. грн. і становлять 6814607582,2 тис. грн.

Загальна тенденція до збільшення державних видатків, яка спостерігається в Україні, дає можливість сподіватися на подальше зростання економіки.

За економічним змістом податки відображають взаємовідносини громадян з одного боку та держави з іншого, з метою створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів. Податки – це частина доходу, що сплачуються фірмами та домогосподарствами у розмірі, який встановлений законом. Вплив податків на економічне зростання можна охарактеризувати так: зменшення податків призводить до збільшення інвестицій і зростання сукупної пропозиції.

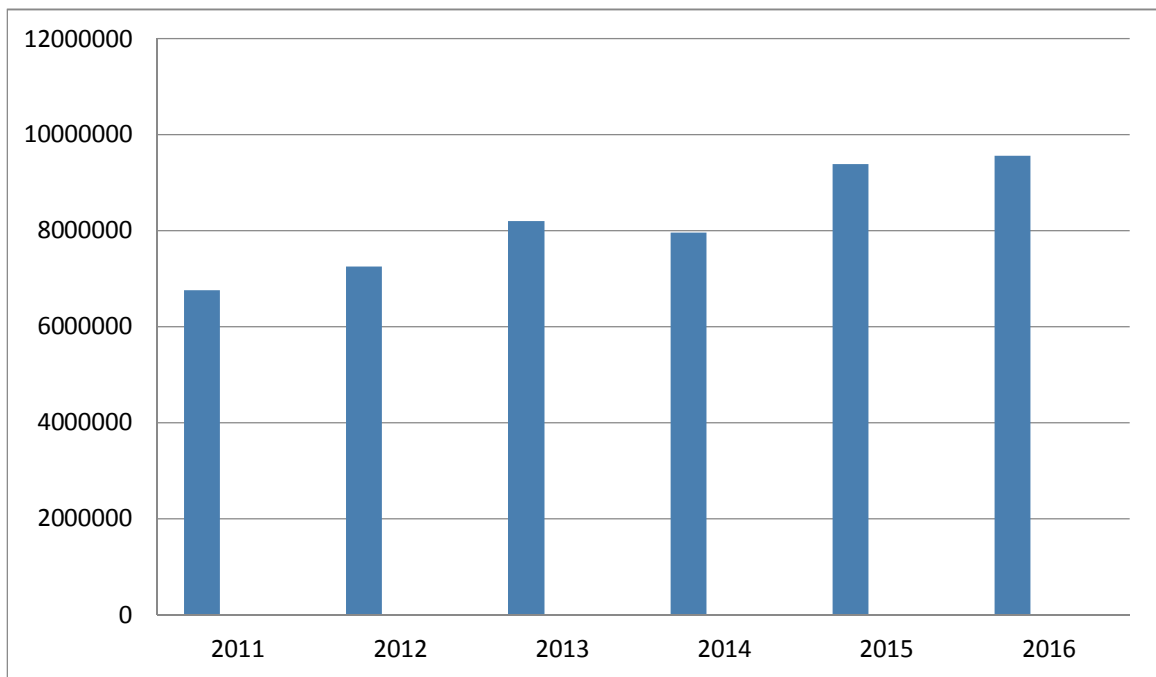

Рис. 1.7. Зміна обсягу податків на доходи фізичних осіб в Україні протягом 2011-2016 років, тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [3].

Як видно з рисунку 1.7. обсяг податку на доходи фізичних осіб тенденцію до зростання окрім 2014 року. У 2011 році доходи держави від сплати податку на доходи фізичних осіб становили 6766237,2 тис. грн. Протягом наступного року ця величина зросла на 480776,3 тис. грн. і на кінець 2012 року обсяг сплаченого податку дорівнював 7247013,5 тис. грн. У 2013 році обсяг коштів від сплати податку на доходи фізичних осіб зріс на досить значну величину – 956728,8 тис. грн. і становив 8203742,3 тис. грн. У 2014 обсяг податку на доходи становив 7960000 , на кінці 2015 обсяг податку вже становив 9392803 тис. грн. Урядом держави було вираховано і затверджено обсяг коштів від сплати податку на

доходи фізичних осіб протягом 2016 року, який становить 9561874 тис. грн. [1, 2, 3, 4,5,6].

Зростання національної економіки зумовлене використанням державою різноманітних інструментів впливу на економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання в Україні здійснюється за допомогою інструментів також грошово-кредитної та амортизаційної державної економічної політики.

Отже, для досягнення високого рівня розвитку економіки країни є обов'язковою наявність державного регулювання економічних процесів. Державне регулювання економічного зростання в Україні здійснюється за допомогою фіскальної (бюджетно-податкової), кредитно-грошової, амортизаційної та інших напрямів державної економічної політики. Держава може стимулювати економічне зростання країни через зменшення податків і/або збільшення видатків державного бюджету, за рахунок регулювання грошової маси (пропозиції грошей) через емісійний та кредитний механізми.

РОЗДІЛ 2

Аналіз динаміки економічного зростання в Україні

Основним показником, що визначає динаміку економічного зростання є реальний ВВП, а саме збільшення загального обсягу реального ВВП протягом певного періоду часу. Однак, тільки кількісний вимір цього показника не дає можливості з'ясувати, чи відбувається саме економічне зростання в країні, тому для оцінки економічного зростання і економічного розвитку використовують показник реального ВВП на душу населення. Також економічне зростання характеризується збільшенням за деякий період часу реального ВВП в розрахунку на одного зайнятого. Для визначення економічного зростання використовують також сукупність показників, які характеризують рівень та якість життя населення, основним з яких є індекс людського розвитку.

Протягом останніх років в Україні спостерігається незначне, але стабільне економічне зростання. В першу чергу воно характеризується зростанням показника валового внутрішнього продукту (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка показника ВВП в Україні за 2016 рік, млн. грн.

	Номінальний ВВП	Реальний ВВП	Різниця(реальний - номінальний ВВП	
I квартал	455637	423463	-32174	-7.1%
II квартал	535324	473630	-61694	-11.5%
III квартал	669170	581356	-87814	-13.1%
IV квартал	723051	555981	-167070	-23.1%
За 2016 рік	2383182	2034430	-348752	-14.6%

Як видно з табл. 2.1. в Україні протягом чотирьох кварталів 2016 року відбувалося збільшення номінального валового внутрішнього продукту. У 2016 році загальний обсяг номінального ВВП становив 2383182 млн. грн., а обсяг

реального ВВП 2034430 млн. грн. У третій графі ми бачимо різницю між реальним та номінальним ВВП, яка становить -348752 млн. грн.

Важливе місце у визначенні економічного зростання країни відіграє показник ВВП на душу населення. Так як загальний обсяг ВВП в Україні за останні роки зріс, а постійне населення країни зменшилось і на 1 грудня 2013 становило 45 488,4 тис. осіб, то показник ВВП на душу населення також зростає (рис.2.2).

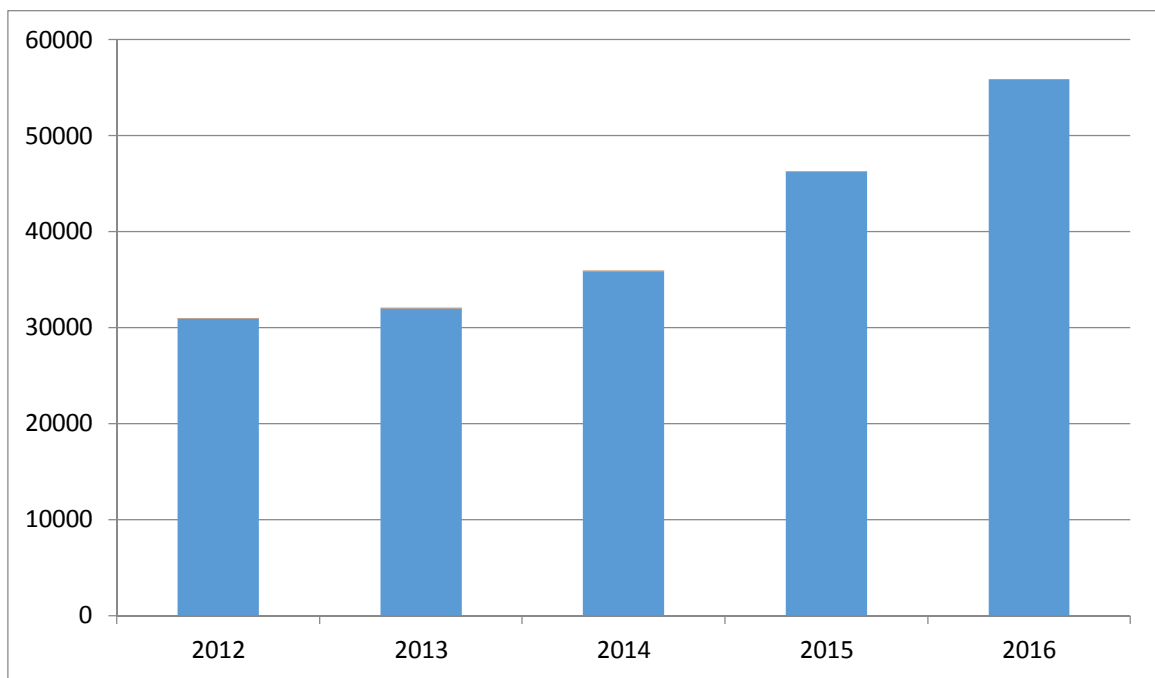

Рис. 2.2. ВВП на душу населення в Україні протягом 2012-2016 років, грн.

Як видно з рис. 2.2. показник ВВП на душу населення в 2012 році становив 30912,5 грн. при 45872,9 тис. осіб населення. Так як показник ВВП на душу населення має обернену залежність від кількості населення, а з кожним наступним роком населення України зменшувалося, то показник ВВП на душу населення з кожним роком збільшувався, що свідчить про економічне зростання в Україні. Впродовж 2012-2016 рр. ВВП на душу населення зріс на 24941 грн. На 2016 ВВП на душу населення становить 55853,5 грн.

Існує досить велика кількість показників, які виявляють економічне зростання в країні через характеристику рівня та якості життя населення. Серед таких показників є рівень народжуваності, рівень смертності, рівень безробіття, показник мінімальної заробітної плати, номінальні та реальні доходи, показник

прожиткового мінімуму, індекс споживчих цін та інші. Але на макроекономічному рівні для визначення рівня якості життя населення застосовують загальний показник – індекс людського розвитку, який виступає інтегрованою оцінкою цивілізованості країни та агрегує індекс очікуваної тривалості життя, індексу рівня освіченості та індекс ВВП на душу населення за паритетами національних валют [14, с. 60].

Проаналізувавши всі вище названі показники економічного зростання в Україні, можна говорити про наявність економічного зростання в державі, проте стає незрозуміло чому на сьогоднішній день Україна знаходиться в соціально-економічному занепаді.

Безумовним світовим лідером за обсягом ВВП у 2013 році були Сполучені Штати Америки – 17 418 925 млн. дол. Китай, випередивши Японію два роки тому, з обсягом 10 380 380 млн. дол., займає друге місце. Японія, обсяг ВВП якої складає 4 616 335 млн. дол., знаходиться на третьому місці, далі у рангованому описі Німеччина – 3 859 547 млн. дол., Великобританія – 2 945 146 млн. дол., Франція – 2 846 889 млн. дол. та ін.. Якщо ж порівняти ці показники з показником обсягу ВВП в Україні у 2014 році (130 660 млн. грн.), можна сказати, що для сталого розвитку економіки України та постійного економічного зростання їй необхідно реалізувати комплекс економічних реформ.

Отже, аналіз показників економічного зростання в Україні, як обсяг ВВП, обсяг ВВП на душу населення, обсяг ВВП на одного зайнятого, а також індекс людського розвитку виявив незначне, але стабільне економічне зростання в Україні протягом 2012-2016 років. Проте, порівнявши деякі показники економічного зростання з показниками в інших країнах, можна сказати про значну неефективність побудованої економічної системи та необхідність реформування економіки України для досягнення рівня високорозвинених країн.

РОЗДІЛ 3

Проблеми економічного зростання в Україні та шляхи їх вирішення

На сучасному етапі розвитку економіки України для підтримання сталого економічного зростання особливо важливим є створення хорошого інвестиційного середовища для вітчизняних та іноземних інвесторів. В Україні є великі можливості сталого економічного зростання такі як: значний потенціал споживчого ринку, вигідне геополітичне розташування, багаті природні ресурси, кваліфіковану та дешеву робочу силу, потужну наукову базу. Однак макроекономічне середовище в Україні не є сприятливим для інвестування. Основними негативними факторами, котрі впливають на гальмування економічного зростання, а також розвитку, є:

- високий рівень процентних ставок;
- високі податкові ставки;
- невідповідне сучасним реаліям господарське законодавство;
- розвинута тіньова економіка та ін. [9, с. 56].

Зростання економіки країни характеризується не тільки зростанням ВВП та покращенням рівня життя населення, а й переходом країни на вищий технологічний рівень. Тому в Україні необхідно підсилити мотивацію суб'єктів господарювання до модернізації виробничих потужностей, збільшити платоспроможність і фінансові ресурси підприємств. Пріоритетними для бюджетних інвестицій на сьогодні є такі галузі економіки: сільське господарство, промисловість та будівництво.

Сучасні тенденції розвитку національної економіки України не відповідають напрямку глобальних перетворень.

Розвиток національної інноваційної системи гальмується такими недоліками:

- відсутністю чіткої концепції інноваційних національних пріоритетів, цілеспрямованого, послідовного й системного управління інноваційними процесами з боку держави, а також незадовільним інституціональним забезпеченням інноваційних перетворень, нестабільністю й суперечливістю нормативно-правової бази інноваційної діяльності;

- недостатнім використанням інноваційного потенціалу української науки і освіти;
- незадовільним фінансуванням наукової й науково-технічної діяльності;
- низькою інноваційною активністю вітчизняного бізнесу [10, с. 64].

Для вирішення основних проблем економічного зростання в Україні головним завданням країни має стати налагодження зовнішньоекономічних зв'язків, особливо з приводу інвестицій, та її поступове входження до світового економічного простору. Необхідний захист нового українського виробника від конкуренції з іноземними фірмами. Суттєвим чинником економічного зростання в Україні має стати підтримка малого і середнього бізнесу. На сьогоднішній час, малому бізнесу не дають розвиватись, встановлюючи високі податки, створюючи проблеми з отриманням ліцензії. [8, с. 112].

Загалом, можна виділити такі шляхи вирішення проблеми економічного зростання в Україні:

1. Створення регіональних центрів з інформаційної, фінансової підтримки малого бізнесу та його правового супроводження.

Центри повинні мати розгалужену структуру і охоплювати всі регіони України, їхня діяльність має полягати в наданні інформації з питань законодавства щодо регулювання підприємницької діяльності. Надання інформації про можливість виходу на нові ринки, пошук нових партнерів, про можливості та умови виходу на іноземні ринки, про можливості отримання грантів, допомоги щодо розробки та оформлення документів для отримання кредиту тощо.

2. Створення комунальних інвестиційних банків з такими напрямками діяльності як: інвестиція проектів по розбудові економічної та соціальної структури.

Такі проекти здатні здешевити вартість транспортних та комунікаційних послуг, вартість енергоресурсів і сприяти здешевленню продукції та послуг.

3. До можливостей місцевих органів управління можна віднести розробку програм з розвитку регіонів.

Така програма має враховувати науковий потенціал регіону, структуру промисловості, соціальну структуру населення регіону, його географічне становище. За результатами створеної програми слід вести пошук інвесторів, розвиваючи зовнішні зв'язки регіону з іншими регіонами держави на рівні підприємств, фінансових компаній, регіональної влади, центральної влади; а також з регіонами та підприємствами інших країн. Враховуючи також можливості органів місцевого самоуправління щодо регулювання рівня місцевих податків та зборів, а також пільгового надання комунальної власності у користування, можна очікувати, що продумана інвестиційна політика на місцевому рівні здатна поживити процес економічного розвитку.

В основу програми має бути покладений принцип підтримки усіх можливих джерел інвестицій незалежно від походження (банківські, приватні, державні, вітчизняні, зарубіжні) завдяки встановленню однаково сприятливих умов для них. Напрями створення потрібних умов визначаються політичною волею держави. Від взаєморозуміння та взаємодії двох рівнів влади - державної та місцевої – багато в чому залежить економічне майбутнє нашої країни [18, с. 188-191].

Отже, головними проблемами становлення економічного зростання в Україні є несприятливий інвестиційний клімат, встановлення високої податкової ставки та нерозвинений малий і середній бізнес. Для стабілізації економіки країни можна рекомендувати такі шляхи подолання вище зазначених проблем економічного зростання: створення регіональних центрів з інформаційної, фінансової підтримки малого та середнього бізнесу та його правового супроводження; активізація діяльності місцевих органів самоврядування; створення комунальних інвестиційних банків з певними напрямками діяльності; інвестування проектів розбудови економічної та соціальної інфраструктури.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Економічне зростання – це збільшення обсягів реального ВВП в одному періоді порівняно з іншим. Економічне зростання являє собою зростаючу здатність економіки до реалізації своїх виробничих можливостей. Сутність економічного зростання полягає у розширеному відтворенні тих самих товарів і послуг з використанням незмінної технології. Головною метою економічного зростання є збільшення обсягів економічних благ, що сприяє поліпшенню життя населення, створенню стабільної сприятливої соціально-політичної ситуації в країні, підвищенню її міжнародного авторитету

Економічне зростання має два типи: екстенсивний та інтенсивний тип. Екстенсивний тип економічного зростання – це історично первісний шлях розширеного відтворення. У цьому випадку розширення обсягів виробництва відбувається за рахунок трьох факторів: основного капіталу (фондів); робочої сили; матеріальних витрат (природної сировини, матеріалів, енергоносіїв).

Головною ознакою інтенсивного типу економічного зростання є підвищення ефективності виробничих факторів на базі технічного прогресу. Інтенсивний тип економічного зростання характеризується розширенням виробництва на основі якісного поліпшення всіх його факторів, тобто раціонального використання всього виробничого потенціалу.

Економічний зростання визначається такими факторами пропозиції як природні ресурси, трудові ресурси, капітал, технологія. Два інших фактори – достатній рівень сукупних витрат і ефективність розподілу ресурсів – істотні для реалізації здатності економіки до зростання.

Проаналізувавши показники економічного зростання в Україні протягом останніх чотирьох років, виявили наступні тенденції :

- обсяг ВВП в Україні зростав протягом 2012-2016 і на кінець 2016 року становив 2383182 млн. грн., хоча частка, на яку ВВП зростав з кожним наступним роком зменшувалась (у 2011 році ВВП зріс на 20,3 %, у 2012 році – на 8,4%, у 2013 році – на 3.1%);

- обсяг ВВП на душу населення в Україні протягом зазначених років також зростає, але через те, що цей показник має обернену залежність від кількості населення країни (а з кожним наступним роком населення України зменшувалося), він не може свідчити про фактичне економічне зростання;
- обсяг ВВП на одного зайнятого в Україні зріс від 40,342 млн. грн. у 2010 році до 53,218 млн. грн. у 2013 році;
- індекс людського розвитку в Україні протягом 2010-2012 років мав зростаючий характер. Протягом визначеного періоду часу індекс людського розвитку зріс на 0,009 і на кінець 2013 року становив 0,742.

Незважаючи на зростаючий характер всіх показників економічного зростання в країні стан економіки України залишає бажати кращого. Якщо проаналізувати ті ж самі показники економічного зростання в інших країнах та порівняти їх з показниками України, то можна сказати про суттєве відставання від високорозвинених країн світу.

- несприятливий інвестиційний клімат;
- недостатня інноваційна діяльність в сферах науки, техніки та економіки;
- високі реальні процентні ставки;
- високі податкові ставки;
- суперечливе і невідповідне сучасним реаліям господарське законодавство;
- розвинута тіньова економіка;
- низький рівень використання виробничих потужностей більшості підприємств;
- відсутність чіткої концепції інноваційних національних пріоритетів, цілеспрямованого, послідовного й системного управління інноваційними процесами з боку держави та ін.

Проаналізувавши вище названі проблеми економічного зростання в Україні, можна запропонувати такі шляхи їх вирішення:

- створення регіональних центрів з інформаційної, фінансової підтримки малого бізнесу та його правового супроводження;
- активізація діяльності місцевих органів самоврядування на ринку запозичень – випуск облігацій місцевих займів та інших цінних паперів;
- створення комунальних інвестиційних банків з напрямками діяльності (інвестування проектів розбудови економічної та соціальної інфраструктури);
- розробка органами місцевого управління програм з розвитку регіонів з визначенням пріоритетних галузей і підприємств та заходів стимулювання інвесторів;
- посилення державного регулювання економічного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про зайнятість населення України на 2013 рік : Закон України № 406 від 04.07.2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
2. Державний бюджет України . [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/державний/бюджет>
3. Податок на доходи фізичних осіб . [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovy-zmini-2016/podatok-na-dohodi-fizichnih-osib/>
4. Про зайнятість населення України на 2014 рік : Закон України № 1221 від 17.04.2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1221-18>
5. Про зайнятість населення України на 2015 рік: Закон України № 245 від 05.03.2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/245-19>
6. Про державний бюджет України на 2014 рік : Закон України № 9 від 03.04.2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/719-18>
7. Ажнюк М. О. Основи економічної теорії: навч. посіб. / М. О. Ажнюк. — К. : Основи, 2011 р. — 480 с.
8. Базилінська О. Я. Макроекономіка : навч. посіб. / О. Я. Базилінська. — К. : Центр навчальної літератури, 2011. — 442 с.
9. Баник О. Б. Проблема безробіття в Україні та шляхи її вирішення / Баник О. Б. // Вісник національного університету "Львівська політехніка". — 2010. — № 691. — С. 293–298.
10. Будаговська С. Мікроекономіка і макроекономіка : підручник для студентів вузів / С. Будаговська, О. Кілієвич [За ред. Будаговської]. — К. : Основи, 2010. — 517 с.
11. Гражевська Н. А. Безробіття та його наслідки впливу / Н. А. Гражевська // Економіка України. — 2012. — № 9. — С. 54-63.

12. Економічна активність населення України 2010 : [стат. збірник] / Державна служба статистики України.– Київ — С. 205. – 2011.
13. . Економічна активність населення України 2011 : [стат. збірник] / Державна служба статистики України.– Київ — С. 207. – 212.
14. Коршунова Т. П. Соціальне партнерство: нові підходи / Т. П. Коршунова // людина і робота. — 2010. — № 6. — С. 58 – 66.
15. Майсюра О. М. Безробіття та наслідки його впливу на економіку країни / О.М. Майсюра // Економіка та держава. — 2010. — №8. — С. 60-61.
16. Малиш Н. А. Макроекономіка : навч. посіб. — 2-ге вид., випр. / Н. А. Малиш. — К. : МАУП, 2012. — 184 с.
17. Оганян Г. А. Політична економія : навч.посіб. / Г. А. Оганян, В. О. Паламарчук, А. П. Румянцев. — К. : МАУП, 2012. — 520 с.
18. Попович З. В. Економічне зростання і перспективи інноваційного розвитку / З. В. Попович // Економіка України. — 2011. — № 12. — С. 41-48.
19. Прушківська Е.В. Світовий досвід та основні напрями державного регулювання зайнятості в Україні /Е.В.Прушківська // Держава та регіони.— 2011. — № 4. — С. 182-186.
20. Савченко А. Макроекономіка : навч. посіб. / А. Савченко. — К. : Либідь, 2012. — 272 с.
21. Солонінко К. С. Макроекономіка : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / К. С. Солонінко. — К. : ЦУЛ, 2011. — 320 с.
22. Хаустова В. Є., Омельченко О. І. Інтегральне оцінювання рівня життя населення регіонів України методом ентропії / В. Є. Хаустова, О. І. Омельченко // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 2. — С. 139-140.
23. Офіційний сайт державної служби зайнятості України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: – <http://www.dcz.gov.ua/>
24. Соціально-економічний розвиток України (щомісячна інформація) [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

